

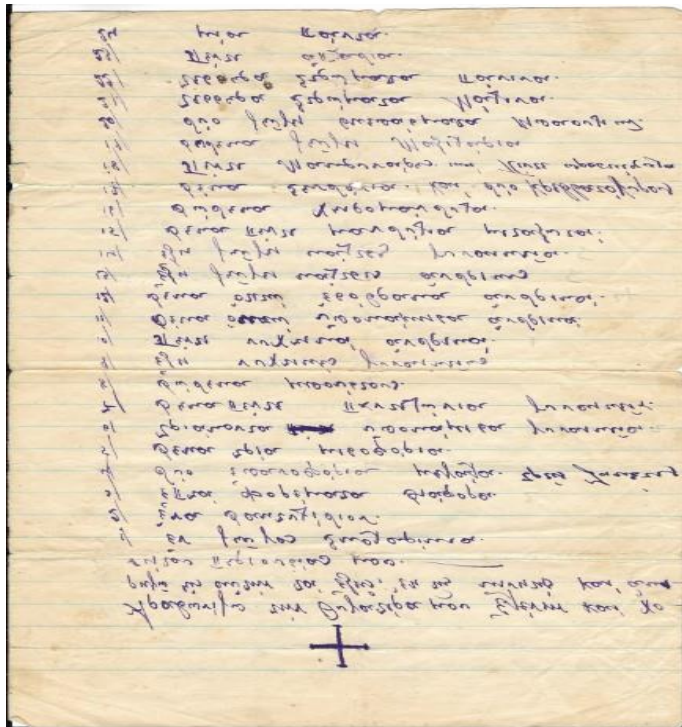
Παραδοσιακός γάμος στο Μαρκόπουλο στα Μεσόγεια τη δεκαετία του '30. The BenakiMuseum

Η ελληνική κοινωνία τις τελευταίες δεκαετίες έχει αλλάξει ριζικά κάνοντας βήματα μπροστά, με καθοριστικές παρεμβάσεις της ελληνικής πολιτείας. Πόσοι θυμούνται ή πόσοι γνωρίζουν, ότι ως το 1983, ήταν θεσμοθετημένος ο θεσμός της προίκας; Ο απαρχαιωμένος αυτός θεσμός καταργήθηκε στις 18 Φεβρουαρίου του όχι και τόσο μακρινού 1983, με το Νόμο 1329/83, ο οποίος έχει χαρακτηριστεί τομή στα κοινωνικά πράγματα, επιφέροντας μια ουσιαστική ρήξη με το παρελθόν και είχε ως στόχο την ισότητα των δύο φύλων και των κοινωνικών στρωμάτων.

Η προίκα της κόρης και της αδελφής, ήταν η αιτία για του άνδρες της οικογένειας να αναγκαστούν να μεταναστεύσουν στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής στις αρχές του 20^{ου} αιώνα και αργότερα μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, στα εργοστάσια της Γερμανίας και του Βελγίου. Μια γυναίκα, για να μην «μείνει στο ράφι», έπρεπε να έχει προίκα. Η προίκα ήταν μια αποζημίωση στον άντρα, καθώς εξασφάλιζε την ελάφρυνση της οικογένειας σε πολλούς τομείς και του συζύγου από τα βάρη της. Μόνο, αν ήταν αρκετά νέα, πανέμορφη, η προίκα έμενε στην άκρη, καθώς ήταν ο πόθος ενός πλούσιου. Και στις περιπτώσεις αυτές η γυναίκα, ήταν «αντικείμενο».

Η προίκα ήταν ο λόγος που πάθαιναν σοκ οι πατεράδες, όταν μάθαιναν ότι το παιδί που ήρθε στον κόσμο είναι κορίτσι!

Ως «προίκα» χαρακτηριζόταν οτιδήποτε θα εξασφάλιζε μια πιο άνετη ζωή στον γαμπρό, από ρούχα, σερβίτσια, χρυσαφικά, χρήματα, σπίτια, ζώα, οικόπεδα, διαμερίσματα. Ήταν ένα σύνολο περιουσιακών στοιχείων που μεταβίβαζαν πριν το γάμο, είτε η ίδια η νύφη είτε οι συγγενείς της στον γαμπρό, με τα προικοσύμφωνα ή προικοχάρτια, ή αρραβωνοχάρτια, των οποίων η σύνταξη γινόταν πάντα με παρουσία μαρτύρων.

Προικοσύμφωνο από την
Αρκαδία

Πάρα πολλές υποθέσεις έχουν απασχολήσει κατά καιρούς τον Τύπο, με επίδοξους γαμπρούς- απατεώνες, με φονικά λόγω μη διασφάλισης της προίκας και ληστείες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ήταν ο λεγόμενος Αθηναίος Αρσέν Λουπέν - ήρωας από το μυθιστόρημα «Αριστοκράτης Λωποδύτης»- που ροκάνιζε τις προίκες των κοριτσιών και μετά... «στρίβειν δια του αραββώνος». Εμφανιζόταν ως γαμπρός-λαχείο μέσα από αγγελίες συνοικεσίων, με πολλά πτυχία, καλή θέση σε μια μεγάλη εταιρεία και ακριβό αυτοκίνητο και έτσι κέρδιζε το ενδιαφέρον των επίδοξων θυμάτων του. Επίσης, σε άλλα δημοσιεύματα παλιών εφημερίδων, αναφέρονται περιστατικά φονικού σε ζευγάρια, όπου ο άντρας σκότωσε την γυναίκα του, επειδή δεν του έδωσε η οικογένειά της την προίκα που του είχαν υποσχεθεί.

Ο θεσμός της προίκας είχε προκαλέσει έντονες διαμαρτυρίες και είχε γίνει αφορμή για διάφορες εκστρατείες. Η επανάσταση κατά της προίκας όμως, ξεκίνησε από 17 κοινότητες της Ρούμελης, με πρωτοστάτη έναν ασπρομάλλη αγρότη με το όνομα Κώστα Κίτσο, από το χωριό Άγιος Γεώργιος. Πήρε την πρωτοβουλία να συντάξει ένα υπόμνημα προς τη βασίλισσα Φρειδερίκη ικετεύοντάς την να αναλάβει πρωτοβουλία για την «κατάργησιν της προικός θραύουσα ούτω τα δεσμά, των αλυσοδεμένων εκ ταύτης οικογενειών και μεταδίδουσα την χαράν, την ευτυχίαν και την ελπίδα εις αυτάς».

Σιγά-σιγά όλη η Ελλάδα ξεσηκώθηκε για την κατάργηση του θεσμού της προίκας.

Τα πρώτα βήματα έγιναν τον Ιούλιο του 1978, όταν συστάθηκε μια ειδική νομοπαρασκευαστική επιτροπή υπό τον ομότιμο καθηγητή της Νομικής Αθηνών Α.

Γαζή, με σκοπό την κατάργηση των νόμων 1403-1404 του Αστικού Δικαίου, που αφορούσαν στην προίκα και ήταν αντίθετα στις αρχές περί ίσων δικαιωμάτων των δύο φύλων του Οικογενειακού Δικαίου του Συντάγματος. Η επιτροπή τολμηρά είπε «όχι στην προίκα» και ζήτησε την κατάργηση του θεσμού, αναφέροντας ότι οι γονείς δεν θα υποχρεούνται να δίνουν προίκα στα κορίτσια, αλλά να παρέχουν στα παιδιά τους - αγόρια και κορίτσια- όλα τα απαραίτητα εφόδια για το νέο ξεκίνημα στο γάμο τους. Ωστόσο, η οριστική κατάργηση της προίκας έγινε το 1983 με την ισχύ του νόμου 1329/83 που όριζε ότι και οι δύο σύζυγοι υποχρεώνονται να συμβάλλουν, ανάλογα με τις δυνάμεις τους στην αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας, στο πλαίσιο της ισότητας, καταργώντας την προίκα και εκσυγχρονίζοντας έτσι το οικογενειακό δίκαιο.

Ναταλία Ασημακοπούλου – Β1΄ 3^{ου} Γυμνασίου Κορίνθου